

Latweeschu Uwise.

Ur augstas Geweschanas = Kommissiones sinu un nowehleschanu.

Nr. 49. Zettortdeenâ tanni 7tâ Dezember 1822.

Zukku mâ, Iotâ November.

Wanna eepreezinata firde ne warr zeesstes, ka ta ar Juns, mihi Latweeschi, ne runnatu pahru wahrds schis Juhfu mihlâs awihses. Kas manni taggad tâ eepreezinajis? La sinu, kas Nr. 44. Juhfu awihses rakstita, no Indrika Talent, Dursuppes-muischas nelai-ka Usrauga, jeb labbaki Waldineka, ar us-rakstu, ka klahjabs: „Gohda = Peeminneschana.“ Nedseet, to warr Latweetis! Un pateesi schis weenigs ne irr bijis, neds arridsan buhs. Woi Juns nu ne buhs Juhfu tautu gohdaht, un to mefleht usturrecht sawâ tehwasemmes gohdâ us wissu pasaules muhschu? Bet ne isdeldeht, ka zitteem tihf, un par Wahzeescheem sewis paschus darritees? Kâ arri, woi taisnibâ, jeb sineklâ fazzidans, gohdigs Wezz-Swahrdes waggars Jehfabs, furra wihra zitti wahrdi man lohti patihf, teiz, ka buhschoht Kursemmi par jaunu Wahzsemmi pahrtaiht. Kalabbad muhsu mihi Latweeschi Wahzsemmi tâ isteiz? Tapehz, ka augstee un gudree zilweki Kursemme dsihwoda-mi no Wahzsemmes irr zehluschees. Bet kapehz tee, jeb winnu wezz-tehwi gan schein atnahze? Woi tapehz, ka schi semme tif gauscham flitta, un wairs ne patikke labbâ semme, prohti Wahzsemme, dsihwoht? Tâ gan ne buhs wiss. Wahzsemme naw tahda, ka dasch Juhfu starpâ dohma, spreidans, to effus to semmi wissas laimibas: us kahdahm dohmahm arri zits wahrds schi paschâ awihses Nr. 44. warr prahtu greest. Tur tohp fazzihf, ka Wahzsemme gohws 20 un wairak stohpu peena par deenu dohd, kad tâ barro, ka par wissu semmu, pehz muhsu semas garrumu, 10 birkawus scena dabbu. Wahzsemme un zittâs semmes tas noteel gan, pareisi, bet rettâs weetas, un tâ arri pee mums, kad

gohwis irr no Hollenderu jeb Dahnistfu semmes waiflas, un tohp labbi turretas, ka pilfatds daudreis reds un arri us semmehm daschâ weetâ. Bet nu Juns wehl zittadi wajaga sinnaht, ka tas Wahzsemme irr arridsan ar tahdahm gohwim. Weena maksa 50 arri 60 un wehl wairak Rubbulus sudraba naudas. Kad fainneekam dixi, tad tas dohma, ka labbi turrigs, gandrihs jau baggats wihs effus, leelakam pulkam tikfai weena gohws, un ne allaschin tahda, kas tif dauds peena dohd. Tohs fainneekus, par kahdeem trihs baggateem stubreem Wahzsemme, kam wairak un kahds pulks gohwo, warrehs ar skaitlu lehti iskkaitiht. Un tif dauds ne buhs, ka pehz tabs paschas islihdinaschanas rehkinaschanâ muhsu semme fainneeki, kam par 20 lohpeem irr, un wissas tad arri naw tahdas, no furrahm ifkatra 20 stohpus peena par deenu dohtu. Dauds masu nammu apdsihwotaji tur tohp atrasti, kas ar saweem 2, 3 un wairak behrneem dsihwo, kam ne weena gohws, bet tikfai kasa. Un kalpeem neweens lohps ne mehds buht. To gan atrohnam, ka pahri semmes gabbali Wahzsemme, fur fainneeks ar feschem ehrlsem — zittâ arri ar tseheteem wehrscheem — ahrflu wadda, bet tam pretli arri pee mums tohp fainneeki atrasti, kam 20 sirgi. Bet lai ir buhtu, ka kahdâ widdû Wahzsemme jo baggati laudis, ne ka pee mums; tomehr es Juns scho padohmu dohmu no mihtas firde: Ne gribbat tapt, ne sauzatees par jauneem Wahzsemneekem. Tapehz, ka, kad kahda tautâ sawu buhschanu un wallodu atmet, un zittâs tautas buhschanu un wallodu peenemm, tad tohp greisa eeksch firde prahta. To tizzat wihrâm, kam pasaules notikkumi un stabsti sinami. Katrai tautai saws gohds un sawa ihpascha slawa. Juhf pateesi ne esseet flittati

par Wahzsemneekem. Latweeschu tauta mudra eeksch sapraschanas. Walkajeet Deewa dahwanas, ir prahatã Zums dohtas pareisi. Ta irr taisniiba, dauds gudriiba Wahzsemnẽ tohp atrasta. Bet pee kam rohnahs? Pee augsteem un lohti mahziteem zilwekeem, kã arri schi semnẽ, jo ta farakstita tahdã wallodã, kaut irr arri Wahzeeschu walloda, ka Wahzeeschu semneeki un zitti semni laudis to daudskahrt ne buht ne saproht: gan drihs ta diwijahda walloda, ko gudrineeki runna, un ko semnes laudis runna. Dasch ne faru paschu katkismus ne saproht. Bet Zuhsu walloda weenahda, iffatrs no Zums to saproht, kas eeksch Zuhsu grahinatahm rakstihst. Wahzsemnẽ rehti kahds semneeks saproht tahs augstas pa rindehm farakstitas dseefinas, kas lohti jauki isdohmatas un isgudrotas no gudreem, mahziteem wihreem: bet Zuhw wissas Zums par labbu Zuhsu wallodã farakstitas dseefinas, arri wissaugstas pa rindehm farakstitas warrat saprast un saprohteet: ka tuhdaalin warr redseht, kad lassat tahs, furras wezzais Stenders Zums farakstijis, mans nelaita Zehws (pawissam Behrtuli un Maiju) un zitti no Zuhsu Mahzitateem. Tahs lassidami Zuhw preeku baudat, un tohpeet jo gudri un jo labbi. —

Ta irr taisniiba, tik dauds skohlas Kursemne naw, arridsan rehkinaschanas-islibdsinaschanã, kã Wahzsemnẽ. Bet woi tahs tur taggad zeltas, woi laudis paschi tahs zehluschi? Ne. Wezzõs laikõs baggati Kungi tahs zehle, Jesu mihledamas dwehseles, kam ihstais tizzibas prahts bija. Schis taggad rettaki pasaulẽ rohnahs. Gaidat tapehz itt labbu skohlu us-taischanas dehl us to laiku, fur wairak rassees un firdis sakrahsees schis swehtais tizzibas prahts ihstu Jesus-draugu. Kad tas buhs nahzis, tad wehl wairak skohlas zelsees, un tahdeem gohda-wihreem, kã Wezz-Swahrdes waggaram Zehkabam, Klibbischu Zahnã un dauds zittam tahdam Zuhsu starpã ne buhs ja schehlojahs, ka wehl tik dauds mulkibas rohnahs. To Zums pateesiba papreeksch falku, ka ne wajjadsehs Zuhsu behrneem peejas, seschas seemas skohla eet, fur labs skohlmeisteris buhs, bes ka wehl pareisi sunnahs rakstihst un rehkinahst. Gesah-

fat tad masunnã zil paschi spehjat, tik dauds darrat pee skohlu ustaischanahm, Deews swehtihß scho derrigu leetu, un par paligeem ar padohmu Zums nahß Zuhsu Mahzitaji. Luhdseet tikfai to wahrdu, ko tatschu diwireij par gaddu Litaniã luhdsat, ar labbu apdohmu un pakusinatahm firdihm: Deews dohd mums labbus, ustizzigus Mahzitajus. Un tahdeem klausajt, tad Zums un Zuhsu behrneem labbi klahsees. Dauds buhs tahdu, kã gohdã peeminams Indrik Talent, kas palikke Latweeetis, darrija zittus baggatus, maksaja nabbagu lauschu parradus, un mirdams ne atstahje sawejeem dauds mantas un krahjuma, sinadams, ka tur wiss pilnuns, fur taisnee eeksch ta Kunga aiseet, un furru behrneem pehz Deewa apfohlschanas ne buhs pehz maifes eet, tas irr, atstahdeem palikt. —

Kahrliß Elverfeld,
Zuffumes draudses Mahzitateis.

No Blihdenes Mahzitaja muischas.

Ik Deews, kas tu leelas leetas darri, kas irr tahds kã tu? jo, kad es paschu behdu widdũ staigaju, tad tu darri man dsihwu, un tawa rohka man palihds! — Zeek pateesi schee swehti Deewa wahrdi, to es ne esnu ne kahdã laikã tik gaischi atsinis, kã tai 6tã November-mehnescha deenã, fur ugguns mannu firdi eebaidija un lohti warren satrhjinaja. Schinnũ deenã pehz pussdeenas, es tohpu peepefschi no saweem behrneem no kambara isfaukts, kas trihzedami falka: nahzeet laukã, juhfu ehrbergis degg! Es schaujohß us ehrbergi, eeraugu fur pa junta tschukfureem melnus duhnus nahkam, ko zitti no manneem laudim jau mefle ar uhdens leeschanu aplahpt; es kahpju us schis ehkas behnitu, gribbedams atrast fur tad ihstemi ugguns buhtu, un redsedams ka katrã pussẽ skurstinam appalschaji tschukfuri degg, es steidsjohß atkal semnẽ pehz uhdeni un rohku paligu. Mihli kaimini no sudmallahm, no leelas muischas un no klahtakajahm mahjahm, tamehr jau pulkã atskrehjuschi, nahk man stipri paligã, un darbojahß juntu glahbt; bet wiss irr welti, tapehz, ka ar makti dsihwais ugguns wissus salmus jau irr sakampis. Du

fahkam leetas isneft, flahthuhdama laidara-
 fimgustalla- un flechts- juntuſ ar flapjam drah-
 nahm apſegt, waktedami turklaht, lai ne kahda
 dſirkſtele pee ſchihm ehkahm ne peelihptu. Nu
 meklejam degdamu juntu ſagruht; noraujam
 ſpahres un kahrtis, apflahpjam katru kohka
 gabbalu un katru nofriſdamu ſalmu kuſchkuu
 ar uhdeni; apleijam zeef warredami no eekſch-
 puffes greestuſ, lohgu ſlenges un ſeenas, fur
 ween uggunſ peefittahſ; un glahbjam — kaſ
 to buhtu dohmajis — pehz labbas ſtundas
 laika ne ween wiſſas zittas ehkaſ, bet arriſdan
 paſchaſ ehrberges rumpi tahdu weffelu, ka man-
 na ſaime wehl taggad tur eekſchâ warretu dſih-
 woht kâ papreekſchu, ja tikkai zits juntuſ
 prett leelu flapjumu un ſtipru aukſtumu patweh-
 rumu dohtu. Tahdu labbu darbu zilweku
 ſpehki, ar prahtu un no firdeſ peepſeeſti, pa-
 ſtrahdaja; tahdu leelu paligu miſli kaimini un
 draugi man dewe, fo eſ pateekſt ſwehtâ preekâ
 atſihſtu, un ar wiſſangſtaku pateizibu tē
 wiſſeem laſſoht apleezinaju. Bet pahſ wiſſeem
 jo wairak Deewam, tam wiſſuſchehligam gohdeſ
 un ſlawa peeder, kam paligſ un ſargafchana
 jo ſkaidrâ gairſchumâ ſcheit atſpihbeja. Jo
 winna ſchehligſ prahtſ likke ne ween to ugguni
 deenas laika zeltceſ, fur katra glahbſchana jo
 lehti un ahtri rohnahſ, bet wiſſch gribbeja
 arriſdan, ka taſ wehlejamſ wakkara wehjinhſch
 kaſ tuhliht reſahkumâ uggunſ leesmaſ uſ labbu
 puſſi aiſdſinne, apſtahjahſ drihſ pa gallam,
 un ka gairſ palikke itt ahtri tahdeſ rahinſ, tâ,
 ka uggunſ, teekſham uſ auſſchu kahpdamſ, ne
 wiſſſklahtakajuſ ſchoghguſ, nedſ weenu paſchu
 kohka pumpurinu manâ dahſrâ ne dabbuja
 aiſnemt jeb apſwillinaht, kamehr turpretti
 leelakſ wehſch no zittas puffeſ wiſſu zilweku
 paligu buhtu wolti darrijiſ, un wiſſas mannaſ
 ehkaſ ar daudſ mantahm pelndſ lizziſ. — Uk,
 debbeſ Tehwſ! kâ man buhſ pateikſt tawai
 ſchehlaſtibai! kâ ar wahrdeem iſteikſt tawu
 mihleſtibu, kaſ neiſmehrojama leela pahſ man-
 nim irr bijuſſ! — Tu wiſſuſinnataiſ, ſtatteeſ
 mannaſ firdeſ dſillumindſ; tu paſihſti wiſſas
 winnaſ dohmaſ, juſchanaſ, apnemſchanaſ
 un dſihſchanaſ, un tu eſſi lehnprahtigſ un no
 leelaſ pazeeſchanaſ ar tawu behrnu wahjibahm.

Lai tew tad peeteek, kad eſ tew wiſſu ſawu
 ſirdi par pateizibaſ uppuri atneſſu; lai tew
 patihſ ſchi manna uſtizziga ſohlifchana: ka eſ
 gribbu jo prohjam jo peetizzigi garrâ un pa-
 teekſbâ tewi peeluhgt, zeeniht, gohbdinaht, ta-
 wam prahtam paſklaht, pehz tikkumeem un
 labbeem darbeem dſihſteeſ; ka eſ gribbu jo pee-
 tizzigi allafch ſtrahdaht ſawâ ſwehtâ amnatâ
 pee ſawu klaufitaju dwehſelehm ar wiſſu taiſni-
 bu un deewabihjaſchannu, un tâ tawai ſwehtibai
 kâ ſawu draudſeſ lohzeſlu patikſchanai un pee-
 miſhibai jo deenas jo zeenigſ fluhſt. — Uſ to,
 augſtais Deewſ! walbi un ſtiprini man zaur
 tawu garru.

Wyllich,
 Blihdeneſ Mahzitaiſ.

Teekſas fluddinaſchanaſ.

Uſ pawehleſchannu Tahſ Keiſeriſkaſ
 Majeeſteet, ta Patwaldineeka wiſſu Kreewu
 u. t. j. pr., tohp no Jaunaſ-piſſ pagasta-
 teekſas wiſſi parradudeweji ta iſlikta ſaimneeka
 Albul Andreja, par kurra mantu zaur ſpree-
 ſchannu ſchiſ pagasta-teekſas konkurſe irr likta,
 zaur ſcheem rakſteem aizinati, pee ſaudſchanaſ
 ſawas teekſas eekſch 2 mehneſcheem, prohti
 lihdeſ 17tu Januar nahkoſcha gabda, kaſ par
 to ween weenigu iſſlehgſchanaſ terminu irr
 tappiſ noliktſ, ſawas mekleſchanaſ un praſſi-
 ſchanaſ, woi paſchi, woi zaur preekſch teekſas
 geldigeem weetneekſeem, ſcheitan peeteikſt, ſawu
 leetu parahdiht un tad ſagaidiht, fo teekſa
 ſpreebiſ. Iſlaikſt ar to rakſtu un ſehgeli
 ſchiſ pagasta-teekſas. Jaunâ-pilli, tanni
 17tâ November 1822. (2)

Sillau Janne, pagasta-wezzakaiſ.

J. W. C. Meyer, pagasta-teekſas ſcrihweriſ.

Uſ pawehleſchannu Tahſ Keiſeriſkaſ
 Majeeſteet, ta Patwaldineeka wiſſu Kreewu
 u. t. j. pr., tohp no Jaunaſ-piſſ pagasta-
 teekſas wiſſi tee, kam kahdas praſſiſchanaſ un
 mekleſchanaſ pee teem Jaunaſ-piſſ nomirra-
 ſcheem dſunteem laudim, ta ſtallneikſtera Wir-

gen un ta kuryneeka Friſſcha irr, jeb kaſ ſcheet ka winneem eſſoht, zaur ſcho fluddinaſchanu aizinati, eekſch 2 mehneſcheem no taſ ſcheit appaſſchâ rakſtitas deenas woi paſchi, woi ja waijag zaur preekſch teefas geldigeem wertneekfeem pee ſchiſ pagasta-teefas peeteik-tees, ſawas praſſiſchanas kâ waijaga parah-diht un tad ſagaidiht, ko teefa ſpreediſ. Jauna-pilli, tanni 17tâ November 1822. (2)

Sillau Janne, pagasta-wezzakais.

J. W. C. Meyer, pagasta-teefas ſfrihweris.

I s d a h w a f c h a n a.

Wandsenes = muiſchâ (Zalsenes kirſpehlê) weena mohdereſchana no 60 ſlauzamahm gohwin, par 6 Rubbuleem ſudraba par katru gohwi, us nahkoſcheem Zahneem us arrenti irr dabbujama. Wehl ihpaſchi tanni paſchâ muiſchâ weens frohgſ, Krehplin=frohgs ſauzams, us arrenti irr dabbujams. Pee ſchi frohga peederr 12 puhru weetas labbas eefuhdotas ſemmes, katrâ laukâ, un plawas no 60 weſumeem feenz. Schis frohgſ arri teek weenam labbam arraju = zihwekam us tahdu wiſſi dohts, ka ſchiſ apnemmahs tai muiſchai, kâ ſaimneekſ klauſiht, un tã muiſcha winnam, ja buhtu waijaga, ar lohpeem un ſirgeem peepalihdſeht apfohlahs, bet ſchin nohmatajam waijaga labbas parahdiſchanas grahmataſ no teem Rungeem, pee kurkeem wiſſch papreekſch diſhwojis. Par abjahm ſchahm arrentehm ja teizahs pee Wandsenes = muiſchas-walbiſchanas, fur wehl wairak wiſſas lectas taps iſteiktaſ. (2)

Zitta fluddinaſchana.

Zelgawâ, tanni naminâ Nr. 115., leelajã eelã, blaſſkam Horſta namna, no ſeepju = wahritaja lectas ſwezzes eekſch daſchadahm ſurtehm dabbujamas par ſcho maſſu: Vormã = ſwezzes ar buhwolles daktehm, 11½ Kap. ſudr. par mahrzinu. Maſſu = ſwezzes 12 Kap. ſudr.; ar

paſſulu dakteem 11 Kap. ſudr. par mahrzinu no wiſſadahm ſurtehm wiſſzaur. Daltas ſeepes 10 Kap. ſudr. par mahrzinu. Kaſ pohdu jeb puſſ pohdu pehrk, taſ dabbu lehtakã maſſã. (1)

Joh. Heinr. Schmölling.

S i n n a.

Muſſu Latweeſchu Uwiſes taps arri nahkoſchã gaddã 1823 druffetas. Kam patihk winnas turreht, teem waijaga pee laifa winnas apſtelleht pee ta Paſtes = kunga, kaſ winnam taſ klatakais, jo mehſ tiffai no teem apſtelleſchanas warram peenemt, kaſ warr un grihb ifneddelã ſawu Uwiſchu lappu Eſteffenhagena naminã Zelgawã pretti nemt, bet kaſ grihb lai ifneddelã ar Paſti winnam aiſſuhtha, taſ arri ne warr zittur apſtelleht kã us Paſtes = nammeem. Za maſſã irr pee mums Zelgawã ta patte wezza kaſ jau bija, prohti 2 ſudraba Rubbuli par wiſſu gadda = gahjumu; us Paſtes = nammeem ſinnams gan buhs waijaga kahdu puſſ Rubbuli wairak maſſaht, jo ne warr praſſiht lai tee Paſtes = kungi ſawu papihru un lakku pawelſti aiſdohd. — Pehz tahm fluddinaſchanahm un zittahm ſinnahm ko Uwiſes grihb eelikt, ta maſſã paleek kã bijuſi, 10 Kapeiki ſudraba par trim druffetahm rindehm. Tahdas fluddinaſchanas, kaſ jau pareiſt latwiſſi irr ſarakſtitas, ahtraki warr Uwiſes eelikt; kaſ wahziſſi rakſtitas, taſ waijag pahrtulkoſchanas labbad tur aiſſuhthiht, fur paſchas Uwiſes teek rakſtitas un tadeht neddelu wehlaſi Uwiſes eetoht eekſchã, zittadi ta maſſã par to eelikſchanu ta patte. — Mehſ luhdsam un zerream, kad wiſſi zeemigi Mahzitaji mums to mihleſtibu darrihſ, preekſch teem no winnu Draudſes = behrneem, kaſ ne ſinn fur un kã ja apſtelle, ſcho lectu us ſewi nemt. Zelgawã, tai 6tã Dezember 1822.

Zee Uwiſchu apgahdataji,

Watſon un Eſteffenhagen.

Den Druck genehmiget, von der Einführungskommission dazu beauftragt, der

Staatsrath Recke.